

PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED EN DUURZAME GREENPORT

DE DUIN- EN BOLLENSTREEK LEGT PUZZEL VOOR DE TOEKOMST

Overheden, belangenorganisaties en andere betrokkenen hebben samen een uitvoerbaar toekomstplan weten te maken voor de Duin- en Bollenstreek. Waar voldoende en schoon water en een gezonde bodem sturend zijn voor de inrichting van het gebied. En waar wonen, een sterke Greenport en een gezonde leefomgeving naast elkaar bestaan.

EEN STERK LANDSCHAP ALS BASIS VOOR LANDBOUW, NATUUR EN RECREATIE

De Duin- en Bollenstreek heeft een mooi en gevarieerd landschap. De stuivende duinen en kleurrijke bollenvelden zijn heel bijzonder. Het is nodig dat bijzondere landschap te beschermen en nog sterker te maken. Zo behouden we het unieke karakter van de streek en kunnen landbouw, natuur en recreatie ook in de toekomst hun plek houden. In het Programma LGDG zijn **drie** belangrijke **uitgangspunten** opgesteld die helpen om dat doel te bereiken:

- Voldoende en schoon water en een gezonde bodem is de basis voor een gezonde leefomgeving. Water en bodem geven richting hoe we de Duin- en Bollenstreek inrichten en ontwikkelen.
- Het kostbare open landschap behouden door verrommeling tegen te blijven gaan, kenmerkende historische gebouwen, zoals bollenerfgoed, juist wel goed zichtbaar te laten zijn. Moderne bedrijven inpassen in het landschap.
- Een sterk en gezond landschap door meer plekken voor dieren en planten zoals bomenrijen, houtwallen, sloten, beken en natuurvriendelijke oevers. Ze verbinden natuurgebieden en zijn belangrijk voor een gezonde leefomgeving.

HET PROGRAMMA IN ZES THEMA'S

In het Programma LGDG is de ruimtelijke puzzel voor de toekomst gelegd door samen keuzes te maken. Die gaan over zes onderwerpen:

1. VITALE GREENPORT MET EEN DUURZAME EN INNOVATIEVE BOLLENTEELT

De Greenport is het hart van de Duin- en Bollenstreek, met wereldberoemde bollenteelt.

Het Programma LGDG geeft aan dat in de toekomst het areaal voor bollenteelt behouden blijft. Nieuwe gebouwen of andere functies op bollengrond mogen alleen als er op een andere plek ruimte voor bollenteelt terugkomt.

Vanaf 2030 is de bollenteelt emissieloos. Dat betekent dat er geen chemische gewasbeschermingsmiddelen in bodem, water en lucht terecht komen. Ook worden oude, vervallen schuren en kassen opgeruimd, zodat het landschap opener en mooier wordt.

De Greenportbedrijven willen graag uit kunnen breiden op het eigen perceel. Hier biedt het programma - onder een aantal voorwaarden - mogelijkheden voor.

Klimaatverandering zorgt voor perioden van grote droogte met kans op verzilting. Op andere momenten is er juist weer wateroverlast. Dat zet de landbouw én de natuur onder druk.

Daarom staat in het Programma LGDG dat de bollensector, hoogheemraadschap, provincie, rijk en onderwijs onderzoek doen om er voor te zorgen voldoende zoet water van hoge kwaliteit ter beschikking te hebben voor de toekomst van de bollenteelt, natuur en voor drinkwater voor de mens.

Zo blijft de Greenport vitaal en de leefomgeving gezond.

2. AANTREKKELIJKE WOONREGIO MET LEVENDIGE KERNEN EN OPEN LANDSCHAP

Er is een groot tekort aan betaalbare woningen, vooral voor starters, jongeren en ouderen.

Het Programma LGDG geeft aan dat de levendigheid van onze dorpen en steden behouden wordt. Er zijn bouwplannen binnen stads- en dorpsgrenzen. Maar dat is niet voldoende voor de woningvraag. De hectares die nu nog beschikbaar zijn in het buitengebied voor te bouwen greenportwoningen (maximaal 50 ha) zetten we in voor het bouwen van woningen (minimaal 65% betaalbaar). Door niet in de meest open gebieden te bouwen, blijft het karakter van de streek behouden, met haar weidse uitzichten en kleurrijke velden.

Duurzame en betaalbare huisvesting is ook belangrijk voor arbeidskrachten in de bollenteelt en andere sectoren.

3. EEN BEDRIJVIGE REGIO MET RESPECT VOOR DE OMGEVING

Ondernemers en bedrijven in de Duin- en Bollenstreek zorgen voor banen en inkomen.

In het Programma LGDG heeft bedrijvigheid een belangrijke plek, met tegelijk oog voor het landschap. Bedrijven die geen relatie hebben met de Greenport, kunnen vooral uitbreiden op bestaande bedrijventerreinen. Zo kan het landelijk gebied gebruikt worden voor bedrijven die juist wel een relatie hebben met de Greenport.

De Duin- en Bollenstreek is grensverleggend in maak-industrie die veel kennis vraagt. Kennis- en innovatie helpen de economie verder te ontwikkelen. Bedrijven die hieraan bijdragen krijgen de mogelijkheid om te groeien.

4. GENIETEN VAN DE STREEK, MET OOG VOOR DE NATUUR

De Duin- en Bollenstreek is geliefd om de natuur, bloemenvelden, landgoederen en kust. Maar het gebied kan niet nog veel meer toeristen en recreanten ontvangen dan nu al het geval is.

Daarom richt het Programma LGDG zich op kwaliteit. Dat betekent geen grote nieuwe attracties of grootschalige uitbreidingen. Maar juist een verbetering van het bestaande recreatie aanbod, met bijvoorbeeld betere wandel- en fietspaden en mooie picknickplekken. Bezoekers worden gespreid over het jaar. De Keukenhof wordt een belangrijke etalage voor duurzame, toekomstgerichte bloementeelt. Daarnaast wordt de natuur sterker door meer groen zoals bomenrijen, struiken, bermen met bloemen en mooie wandel- en fietspaden langs water en natuur.

5. GOED BEREIKBAAR, NU EN IN DE TOEKOMST

De Duin- en Bollenstreek heeft een spoorlijn en stations, een fietsnetwerk en een snelweg en N-wegen. Maar er zijn ook files, verkeersdrukte en volle wegen. Het is belangrijk de bereikbaarheid, leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de Duin- en Bollenstreek te verbeteren.

Het Programma LGDG sluit daarvoor aan bij de bestaande onderzoeksprojecten die de provincies Noord- en Zuid-Holland, de samenwerkingsverbanden Holland Rijnland en Vervoerregio Amsterdam en de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk samen met Haarlemmermeer uitvoeren.

Die gaan over (snel)fietsmaatregelen, de verbinding N208 – A44 (Lisse – Lissebroek) en de verbinding N206 – N207 met aftakking naar station Hillegom. Ook openbaar vervoer is belangrijk.

Daarnaast is Katwijk met Noordwijk, Teylingen, Oegstgeest en Leiden gestart met de Corridorstudie N206. In deze studie wordt in beeld gebracht hoe knelpunten als gevolg van ontwikkelingen kunnen worden opgelost. De verantwoordelijkheid voor grote(re) infrastructurele projecten ligt voornamelijk bij het Rijk en de provincie(s).

6. DUURZAME ENERGIE UIT DE STREEK ZELF

De behoefte aan duurzame energie vraagt om oplossingen en die hebben ruimte nodig. De Duin- en Bollenstreek wil bijdragen aan duurzame energie en minder uitstoot van broeikasgassen door de aardwarmte te gebruiken die in de streek aanwezig is en door zon op daken. In de Duin- en Bollenstreek is genoeg aardwarmte om de hele streek te verwarmen. Daarbij wordt er warm water uit de diepe bodem gehaald.

Daarnaast zet het Programma LGDG in op zonnepanelen op daken en schuren en op daken van huizen, bedrijven en instellingen.

Het volle stroomnet belemmert nu nieuwe ontwikkelingen. Om te zorgen dat de streek een sterke, duurzame plek blijft om te ondernemen, helpen nieuwe elektriciteitsstations.

EEN ZIENSWIJZE INDIENEN

Het Ontwerp Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek ligt 6 weken ter inzage van **donderdag 12 juni t/m woensdag 23 juli 2025** in de gemeentehuizen van de vijf gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen en op de gemeentelijke websites. Tot en met 23 juli 2025 kunt u een zienswijze indienen.

In een zienswijze beschrijft u met welke onderdelen van het Ontwerp Programma u het wel of niet eens bent en waarom.

Een zienswijze richt u aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen en kunt u indienen via de mail: programmaLGDG@hltsamen.nl.

Wilt u langskomen op één van de vijf gemeentehuizen om het Programma LGDG in te zien en/of een mondelinge zienswijze indienen? Dan kunt u telefonisch een afspraak maken.

De officiële digitale versie van het ontwerpprogramma kun je vinden op omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/zoeken/document. Het document is bij 'document zoeken' terug te vinden onder de naam 'Programma Teylingen' of Programma 'Hillegom' of Programma 'Lisse' of Programma Katwijk'. Vanwege softwareproblemen is het programma voor Noordwijk nog niet te bereiken, maar het programma is voor alle 5 gemeenten inhoudelijk hetzelfde. Vul bij document zoeken daarom bijvoorbeeld in: Programma Teylingen.

Meer informatie en antwoorden op veelgestelde vragen over het Ontwerp Programma vindt u op de website van de gemeente.

HOE GAAT HET NU VERDER?

Op de zienswijzen komt – naar verwachting in september dit jaar – een reactie in een zogenaamde 'Nota van Beantwoording'. De gemeenteraden van de vijf gemeenten reageren ook op het Ontwerp Programma. Dat doen ze in de herfst van dit jaar door 'wensen en bedenkingen' kenbaar te maken. Eind 2025 gaan de colleges van Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen het Programma definitief vaststellen. Dat doen ze nadat zij de zienswijzen en wensen en bedenkingen hebben afgewogen. In januari 2026 wordt het definitieve Programma gepubliceerd.

Daarna worden verschillende thema's uitgewerkt om plannen uit te kunnen voeren. Denk aan waar de woningbouwlocaties precies komen. Ook dan is er weer gelegenheid tot inspraak voor belanghebbenden.

WAAROM EEN PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED DUURZAME GREENPORT?

De Duin- en Bollenstreek is internationaal bekend om de bloembollenteelt en de ligging aan de kust. Ook recreatie en ondernemerschap zijn een kenmerk van dit gebied.

Maar de streek staat voor grote uitdagingen: er is meer vraag naar woningen, landschap en natuur staan onder druk, het klimaat verandert, en we willen genoeg duurzame energie produceren.

Daarom werken Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk samen aan dit Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport (Programma LGDG). Het gaat over de periode 2026–2040, met een doorkijk naar 2050. Het doel? Samen zorgen dat het landelijk gebied in de Duin- en Bollenstreek mooi, leefbaar en bereikbaar blijft met een sterke en duurzame Greenport, nu én in de toekomst.

HOE IS HET PROGRAMMA TOT STAND GEKOMEN?

De voorganger van dit Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport – de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG) uit 2016 – heeft veel goeds opgeleverd. Zoals bescherming van het open landschap en het behoud van bollengrond. Uit de evaluatie van dit programma in 2023 zijn aanbevelingen geformuleerd. Tegelijk zijn er de afgelopen jaren nieuwe onderwerpen bijgekomen die belangrijk zijn voor onze samenleving. Zoals woningnood, energietransitie, voldoende en schoon water, gezonde leefomgeving en de druk op het landschap. De aanbevelingen en nieuwe onderwerpen bij elkaar vragen om een duidelijke koers en het opnieuw maken van afspraken over de toekomst van onze streek.

SAMEN DENKEN EN DOEN

Over het ontwerp van het Programma LGDG is meegedacht door inwoners, ondernemers, agrariërs en raadsleden van de vijf gemeenten. Ook het waterschap, de provincie, verschillende belangenorganisaties en andere betrokkenen hebben bijgedragen. In bijeenkomsten en via online enquêtes deelden ruim 2.800 inwoners en 120 jongeren t/m 27 jaar hun ideeën en zorgen.

Daarbij kwamen veel aandachtspunten naar voren: van behoud van bollengrond en bescherming van het landschap tot betaalbare woningen, ruimte voor bedrijven en duurzame energie.

Al deze inbreng is verwerkt in een uitvoerbaar Ontwerp Programma voor de toekomst van de Duin- en Bollenstreek. Dit ontwerp is nog niet definitief. Iedereen kan van 12 juni t/m 23 juli 2025 een zienswijze indienen. In een zienswijze staat met welke punten van het Ontwerp Programma u het wel of niet eens bent en waarom. Zo blijft er ruimte om mee te denken en te praten over de toekomst van de streek.